

DUETTEN

ERIK JAN HARMENS
&
ILJA LEONARD PFEIJFFER

DUETTEN

GEDICHTEN

Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

© Erik Jan Harmens en Ilja Leonard Pfeijffer, 2016

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Typografie: Peter de Lange

Foto auteurs: © Keke Keukelaar

ISBN 978 90 488 3220 0

ISBN 978 90 488 3221 7 (e-book)

NUR 306

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EERSTE DUET

EJH ik was uit bed gevallen ben naar de toren gegaan
vanuit daar zag ik mensen met haren

de kelen schor
van het herhalen van mijn naam

alles was exact in proportie
één wit dit

helder als vertrektijden
licht als licht

ILP Wat is dat voor geluid? Er is iemand. Hij praat.
Ik moet iets doen maar weet niet waar het over gaat.
Van vroeger weet ik nog dat ik naar meisjes keek
als naar een schaakprobleem dat onoplosbaar leek.
Ik moest een zet doen, maar ik wist niet welke zet,
omdat ik bij de uitleg niet had opgelet
en ik verschool me in mijn toren aan de rand.
Er is iemand. Ik weet het zeker. Met zijn hand
gebaart hij dat er haast bij is. Het witte licht
lijkt serieus bedoeld. Wat is dat? Mijn gezicht?

EJH het geluid dat ik hoorde tot ik het stopte
haar steeds weer achter haar oor teruggelegde lok

er is iemand, hij praat
ik knik, lach, doe na

maar dan sta ik uiteindelijk op dat podium
en krijg ik dus helemaal geen aanwijzingen

kijk nou hoe ik daar sta!
mijn ogen worden eerst groter, dan kleiner

hoe wil je het hebben, hoe wit?
ik ben het tegenovergestelde van oververhit

ILP Ik speel mezelf maar wat, maar ben beroerd gecast.
Toen ik mijn rol kreeg, was ik zelf het meest verrast.
Zo goed als iedereen zou mij veel beter zijn
en onderkoeld als profi mijn verdriet en pijn
het voetlicht over spuwen in het zwarte gat.
Maar ik – zelfs als ik naar mijn schoenen staar, komt dat
niet over als gebaar dat zeggen wil dat ik
het ook niet weet en dat ik in mijn woorden stik
die ik vergeten ben. Mijn holle blik lijkt nep.
Ik overtuig niet met de wanhoop die ik heb.
Ze denken niet: daar staat een bange man, een brok
onzekerheid. Ze kijken geeuwend op de klok
en denken niets. Ik zie hun schouders huiswaarts keren
en droom dat schorre kelen boos mijn naam scanderen.

TWEEDE DUET

EJH ik doe een heel klein ringetje
om een heel klein vingertje

van een heel klein meisje
met een hele korte naam

de keyboardspeler speelt 'hello' van lionel richie
ik kijk haar aan en onderscheid met moeite feit van fictie

in bed bekijk ik haar wonden
ze rilt als ik ze aanraak maar ik mag niet stoppen

zo slaap ik in: min of meer bemiddeld, klappertandend, alert
als een mamba
met beenderen stekend door mijn blanke vel als lange vingers
in melk

ILP Met botten als marmotten woelend onder stro
die woedend aan de tralies knagen, mijn bureau
verschuiven 's nachts als ik mij omdraai in mijn kooi
en knersen dat ze knoken zijn. Een aap is mooi
voor kinderen, echt mooi. Van vogel is het wezen
gevlogen zijn. Je kunt de code niet meer lezen
om zijn geringde pootje heen. Zo slaap ik in

met jeuk aan mijn gewei en pijn aan elke vin.

EJH nog doller dan op dieren ben ik op doden
liggend op hun rug als op omgetrokken sokkels

met hele kleine korstjes
op hele kleine wondjes

gevlogen als een vogel
in de baan van het standaardpatroon

wat is het supersonisch stil
het lijkt of er iets begint

een fotogenieke aap in het donker
met een door de neus geboorde blik

ILP Ik ben de bijl als ik hem lik. Het maakt me dol,
het doden, dol van liefde. In de amber stol
ik het moment van vingers dat de liefde is
en anders zou verwateren tot een gemis.
De stille eeuwigheid komt met een droge klik.
Ik prik haar op waar ik niet langer van haar schrik.
Je kunt het als een foto zien of als begin:
de onrust stelpen met een wond. Zo slaap ik in.
Ik droom dat mij een meisje zocht met kleine handen,
een korte naam en zacht gezongen watertanden.

DERDE DUET

- ILP Wat doen we met de luwte, vriend? De vraag lijkt mij
hoe wij windstilte ronden zonder averij.
- EJH ik hoos met mijn handen het buiswater buiten maar
de wind blaast het terug: het net lijkt zich te sluiten
- ILP Het sakkerjuse lensvocht welt te droes weer op.
Een vloekje laten lucht soms. Rochel op de krop.
Maar weet, mijn vriend, dat varen voor de wind die ligt
lang duren kan. Je wankelt. Doe je handen dicht.
Ik vrees dat deze reis een soort van blijven is.
Vertel me van de wal. Het heugen laaft gemis.
- EJH het begon met uitzwaaien, toen het niet meer ging sprong ik
de plomp in
maar zonder props (bijvoorbeeld gewichten): ik was een simpel
op te dreggen drenkeling
de profs zijn al dood voor ze worden geboren
sijt soo eenvoudig: na de vloekjes een toorn van daden en woorden
ik zie je gaan en druk op rewind: daar kom je binnen
ik ga dood en rewind: mijn leven gaat beginnen
- ILP De wind zuigt zeilen hol. Het gorgelt voor de boeg.
Het ruikt naar alcohol. Ik ken die vuige kroeg

waar ik naar binnen kwam voordat het ging beginnen.
De kots spat terug mijn mond in uit het klamme linnen
waar ik de nacht ervoor stomdronken weer ontwaak.
Als liefhebber stierf ik mijn lichte dood zo vaak.
Ze denken dat ik zwaai omdat ze mij niet horen.
Professionals zijn dood voordat ze zijn geboren.

EJH ik denk nog vaak aan de meisjes in het honderd
we swaptten scheutjes scotch per mondkeelholte
het café wordt voller en holler, ik lach tot het pijn doet
doe of mijn telefoon gaat, hol naar buiten met schijnspoed
met mijn laffe luwe bek zwaai ik naar de pleziervaartuigen
loefgierig in bed wordt ook mijn kamer een vooronder

kriebel aan de krop bij de aanblik van de stevens in het sop
ik sluit mijn handen als een sluisdeur: klappen op de kolk
schutten met je kegel, klip en klare kaats
waarom gaat alles pas beginnen als je gaat?

VIERDE DUET

- ILP Ik zeg altijd dat ik geen mens geluk misgun,
maar ik misgun het hun dus wel en zeker hun
verachtelijke achteloosheid waarmee zij
probleemloos neuken in een wijk, terwijl ik mij
langs kades sleep waar aangemeerde stevens wiegen
die voor een knuist geknakte trots de liefde liegen.
- EJH voordat je een stad inneemt zul je haar moeten platbombarderen
daarna selecteer je die mannen met eelt op hun handen en stof
op hun kleren
we wandelen gezamenlijk naar de greppel terwijl in wijken
mannen in halve pakken tienerfilmpjes kijken, meisjes met staartjes
met niet of nauwelijks haartjes, glinst'rend in het strijklicht
standaardstoute zaadvraagblik
wat ik hun misgun is de fantasie zo echt dat het zij is die 'm
er tussen legt
- ILP Hij liep de gletsjer op met mammoetleer om lijf
vol eerlijk oerinstinct, de laatste man, die stijf
bevroren opgegraven werd, zijn speer intact.
Ze hebben hem met rubberhandschoen opgepakt,
alsof ze angstig waren om door hem besmet
te worden, en in het museum bijgezet.
Hij ligt met open mond daar in zijn glazen kist
alsof hij iets wou zeggen, iets wat hij nog wist.

EJH ze liep de kamer uit waar het had plaatsgevonden
hapte onder de warme straal naar wat? naar taal?
het moest stil zijn maar de boiler, de ringweg
steeds weer duikelde de idylle
de gedachte dat je iedereen kunt opgraven
als haren voldoende dicht op elkaar staan wordt het vacht
mist van je adem in de glazen kist
in het donker geef ik licht als een schot in de nacht

ILP Ze gaan de lange heuvel op, de mooie mensen,
om haren van een pop te kammen. Mij verwensen
de namen van Achilles, wolfsklauw, dotterblauw,
met veertien woorden in mijn taal voor hondse trouw,
loop ik met brandend staal in broekzak door de wijk
en elke ruit beslaat waar ik naar binnen kijk.
De wereld is vol plekken waar het plaatsgevonden.
Het water in de greppel stijgt. We zijn gewonden.

EJH we zijn gevonden, maar niet door wie we hoopten
we keken onze ondervragers niet aan (alsof ze niet bestonden)
we zijn verbonden als mannen met hardgewonden wonden
de weg die naar de wijk leidt is dezelfde weg als waarop je er weer
uit rijdt
tijd kijkt als een killer in m'n ogen
ik moet door mijn neus ademen vanwege de rubberhandschoen
tussen mijn kaken
de loop die in mijn broekzak lonkt
de kater die als een dikke hoer op je voorhoofd bonkt
idylle vermaald in je open mond
waar ik kijk is wasem en waan en waan en waan

VIJFDE DUET

- ILP Het is onrustig op de hangplek. Stemmen sissen
in zand gespuugde letters. De betekenissen
gaan aan. Ze laten baarden in hun kelen staan.
Een Marokkaan moet niet als Marokkaan vergaan
in godvergeten kaartenbakken maar met trots
bestaan en heilig water slaan uit elke rots.
Na leven als probleem is de jihad verlof.
Het praat wat lekkerder met een kalasjnikov.
- EJH de kleine jongen duwt de man weg er is geen autocue
maar als ie er was geweest had hij deze woorden van het scherm
gelezen
tegen tegen tegen
er bolt nog weinig in zijn broek, een snorretje moet hij tekenen
hij heeft een hem ingefluisterd verhaal
herhaald herhaald herhaald
geprofetischeed van blakerhaat
als je wilt lees je in zijn ogen vertwijfeling
ik zie er een leider in
- ILP En wat hij droomt is echter dan de film. De snee
zal scherper dan de sambal op een kipsaté
en rood als ketchup op patatjes oorlog kek
de keel in gaan dat zij maar lullen uit hun nek

van integratie met hun harses op hun pens.
Op YouTube gaan ze in hun kooien in de hens.
Er schijnt ook een woestijn te liggen in dat land.
Hij houdt van zand. Zijn moeder bracht hem naar het strand
voordat hij bang voor meisjes werd en zij voor hem.
Zijn moeder noemt hem man. Ze heeft een lieve stem.

EJH ik ben een gelukszoeker in het diepst van mijn bananenrepubliek
met blijdschap geven wij kennis van de geboorte van een opinie
we zeggen wat we denken dat we denken
we zwaaien als met vlaggen met dweilen open kranen die
doordrenken

de criminaliteit is legio
vang mij op in je regio
in jouw westen van werving en selectie hrm
doe niets wat ik niet zou doen als ik er niet meer ben

de dood is romig als mayo maar niet de halfvolle
de echte, waar consumenten als je er twee voor één krijgt zich voor
in een slaapzak voor de supermarkt rollen

ILP Ik droom van zuiverheid die zuiver is en schoon
zoals de woorden 'schoon' en 'zuiver' en de toon
van waarheid die eenstemmig klinkt en praktisch is,
geen kwestie maar gebod, een queeste en geen quiz,
en wassend door de koopgoot spoelt als helder bloed.
Ik droom ervan om iets te doen wat ertoe doet.

EJH de waarheid kloek als de injedromensnoek
zuiver als de zucht, laatst uitgeblazen lucht
er drijven bruine mannen in zee
zij gaan ons stuk voor stuk verkrachten
en daarna slachten
en daarna bekeren
en van rechts naar links geschreven woordjes leren
we wilden iets behouden en verloren
gingen nat, riepen: kolen op de moren
maar dromen doodgeboren
stemmen sissen in zand, waar zijn mijn oren
ik kan je niet meer horen, sissen in zand
moeder, ik ben man
moeder, ik ben man van weinig woorden

ILP Ik wil niet bang zijn maar een man die mannen vrezen.
Maar luister je? Van weinig woorden wil ik wezen.

ZESDE DUET

EJH ik besloot de zaal te laten ontruimen
het waren er zoveel dat er een gevaarlijke situatie ontstond
ik sta op denk ik honderd selfies
onscherp als een vlek op de achtergrond

in lijn met de planning in excel is het gegaan
mijn mensen zijn waar de kruisjes stonden gaan staan
hun armen werden pijlen, wie doorliep hoorde stop
als iemand gilte draaiden ze in de lucht aan een denkbeeldige
volumeknop

nu de orde is hersteld
mogen we beven

ILP De lezing gaat niet waar zij over gaat. Zij gaat
niet puntsgewijs maar als een das die 's nachts op straat
de koplampen fixeert van PowerPoint. Het jasje
zweet zich een stageplek. Wie leest, is gek. Een krasje
verbreedt zich tot een canyon. Punten worden ballen,
gezwollen zwarte ballen die maar blijven vallen.
Het ritsje van het gulpje giechelt langzaam open.
Uit plantenbakken komen adderen gekropen.
Lianen slingeren langs pronte balustrades
omhoog. Waar komt die geur vandaan van zalmsalades?

Maar het buffet na afloop is na afloop pas.
Makaken krijsen. In het gangpad groeit er gras.

EJH ik liep naakt door de ontruimde zaal
en droomde dat ie nog afgeladen was
ik liet mijn gat zien en mijn gat
al mijn gaten gaf ik alles wat ik had

toen ik na afloop vroeg of er vragen waren
ging het alleen maar over het buffet
over wat er miste, niet over wat er aangeboden werd
als barsten in ijs schoten de vouwen in mijn netste overhemd

nadat ik je restjes poep uit m'n wc-pot pis
verbeeldt het wit keramiek mijn jouwgemis
mijn jouwgemis neemt mij in hechtenis
in word tik ik je naam in inge in
in inge in vol lief verwondering
in inge in dode belichaming

ILP Ik maak een selfie als ik op het kruisje sta
zoals een vlieg geplakt zit in een pispak, na-
genoeg onmisbaar. Een onscherpe vlek verraadt
waar zich mijn hoofd bevinden moet. En dan ontstaat
massaal paniek in de ontruimde ruimte waar
het feit dat ik alleen ben, bron wordt van gevaar.
Wat orde was, blijkt te bestaan uit lege wanden.
Ik graai met handen wild naar mijn Excelbestanden.
Ik schreeuw, maar iemand draait aan de volumeknop.
Ik wil niet dat ik ben, maar niemand zegt er stop.

EJH weer start je je laptop op, nóg een nieuwe sheet
om mij heen geen pek-rook en toch: je ziet me niet

ZEVENDE DUET

ILP Zoals er drijfzand opdoemt achter elk moeras,
zo weet ik dat het is, zal zijn en altijd was.
Het houdt nooit op wanneer het eenmaal is begonnen.
Violen janken al zodra iets wordt verzonnen.
Wie een gebrek verhelpt, creëert opnieuw gebreken.
Wie geen problemen wil, moet geen probleem bespreken.
De brommer die ik vroeger had, ging nooit kapot,
tenzij ik hem ging repareren. Dat het slot
lang en gelukkig is, dat is een sprookje, want
er is geen slot. Wie omslaat is weer aanbeland
bij het begin, waar draken elke enge pas
bewaken en waar drijfzand ligt na elk moeras.

EJH eerst daal ik tot de bodem
waar ik door zak
dan beland ik in een donker vak
dat weer licht lijkt vanuit de volgende drab

met mijn vingers speel ik luchtsax
mijn bellen als noten kietelen het watergras
ik zwijg van achter m'n kroosmondkap
wat is komt voor wat zal en na wat was

ik noem dit een parodie op een dag
lang en gelukkig leef ik van neplach tot neplach
eerst stijg ik tot een piepstem
dan daal ik tot de diepste baritonaltbas af

ILP Het is een fraaie aria van onvermogen
die heel etherisch gorgelt van de wil, het pogen,
bereidheid tot een offer als een grote held,
vol van volharding tot de draken zijn geveld,
en die met bellen eindigt in een nieuw moeras,
transistorradiootje in een waterglas.
En zelfs het authentiek verdriet klinkt als een kat
die mauwend wordt verzopen in een bubbelbad.
Een parodie is het op waardige tragedies
met ingeblikt gelach uit zielige komedies.

EJH we verdragen heroïek alleen tijdelijk en smeken om een misstap
van de hete hunk in wiens nabijheid bekkie na bekkie openklapt
tongetjes doen van klikklak maar zigzag doet zijn carrièrepad
wat rest is een cv niveautje bric-à-brac en een nek die knakt als
een twijgje

hijg je? of verzin ik dat
of is je neus door de beul vast dichtgeplakt
is het jouw stem die gorgelt vanuit het waterglas
kiest de held zonder halo het hazenpad

authentiek is de snik in mijn nepstem
die niet van mij maar ik wel gewend ben

als ik praat luister je eigenlijk naar een ander
ontbreken doet de weg die ik bewandel
we zijn snel vergeten voorbodes
parodieën op drakendoders
jaknikkers zonder olieveld
tot leeglopen voorbestemd
na volgieten uitgeteld
start de lachband: de stilte is als een naald
onder je nagel zo botkluivend wreed